

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410. 024.05.2021

Pan
Andrzej Żarnecki
Wielkopolski Wojewódzki Lekarz Weterynarii
Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Poznaniu
ul. Grunwaldzka 250
60-166 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.205.2021 Komisji
Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 30 listopada 2021 r.

P/21/086 Funkcjonowanie regionalnych laboratoriów finansowanych z budżetu państwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Poznaniu (dalej: WIW lub Inspektorat), ul. Grunwaldzka 250, 60-166 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Żarnecki Wielkopolski Wojewódzki Lekarz Weterynarii od 23 lutego 2016 r. (dalej: WWLW)
Zakres przedmiotowy kontroli	Organizacja i finansowanie działalności laboratoriów Wojewódzkich Inspektoratów Weterynarii
Okres objęty kontrolą	2019-2021 (I półrocze) ¹
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Ewa Kruszyńska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/119/2021 z 12 lipca 2021 r. (akta kontroli str. 1-3)

¹ Z wykorzystaniem dokumentów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2021 (I półrocze) WWLW zapewnił laboratorium funkcjonującemu w strukturach Inspekcji Weterynaryjnej obsługę kadrową, finansową, prawną oraz informatyczną, pozwalającą na realizowanie zadań Inspektoratu. Dostosował też strukturę organizacyjną laboratorium do nowych zadań i wyzwań przed jakimi stała Inspekcja (utworzenie i wyposażenie Pracowni Badań w kierunku ASF⁴ w Poznaniu, rozpoczęcie przygotowania Pracowni ASF w Koninie).

Pracownicy ZHW w Poznaniu stanowili w latach 2019, 2020 i pierwszym półroczu 2021 r. odpowiednio: 62,6%, 63,1% i 64,9 ogółu pracowników WIW, a wydatki na działalność laboratoryjną stanowiły odpowiednio: 62,2%, 67,3% i 56,7% ogółu wydatków WIW. W latach 2019-2021 (I półrocze) stan zatrudnienia w pracowniach laboratorium w latach objętych kontrolą utrzymywał się na zbliżonym poziomie, pomimo tego, że w tym okresie stosunek pracy rozwiązany został z 20 pracownikami ZHW w Poznaniu, w tym z 12 z przyczyn innych niż emerytura. Staż pracy pięciorga z nich był mniejszy niż dwa lata.

Środki zaplanowane w ramach limitów przekazanych przez Wojewodę Wielkopolskiego nie były wystarczające do zapewnienia oczekiwanego przez WWLW finansowania działalności laboratoryjnej. Niewystarczające były środki na wynagrodzenia pracowników laboratoriów oraz na zakupy inwestycyjne dla ZHW w Poznaniu. W trakcie roku budżetowego uruchamiane były środki z rezerw celowych, przeznaczone głównie na zakup wyposażenia laboratorium. W latach 2019-2021 (I półrocze) środki z rezerw celowych zaspokoily jednak zaledwie 13,7% potrzeb w tym zakresie (zakupiono siedem sztuk sprzętu spośród 51 zidentyfikowanych jako niezbędne). W 2019 r. WWLW informował Wojewodę Wielkopolskiego o zagrożeniu dotyczącym bieżącego realizowania ustawowych zadań Inspekcji w 2020 r. przy niezmiennych warunkach kadrowo-płacowych i wzroście obowiązków WIW.

Wyposażenie ZHW w Poznaniu pozwalało wprawdzie na wykonywanie bieżących, podstawowych zadań Inspekcji, ale na stanie laboratorium znajdowały się także urządzenia nieaktywne ze względu na ich zły stan techniczny (w celu wykorzystania ewentualnych części zamiennych), czy też ze względu na zmianę zakresu akredytacji. Zarówno w uzasadnieniach planowanych do realizacji zadań inwestycyjnych (przekazywanych Wojewodzie Wielkopolskiemu), jak i przeprowadzonych w WIW audycie i kontroli, wskazywano istotne dla działalności laboratoryjnej urządzenia pomiarowe na stanie ZHW w Poznaniu, które były znacznie obciążone pracą, czy wręcz wyeksploatowane. Wskazywano na brak części zamiennych do tych urządzeń, problemy z ich serwisowaniem i wielokrotne naprawy oraz, że naprawy części z tych urządzeń będą droższe niż zakup nowego urządzenia.

Niezakupienie niezbędnego, zgłaszanego Wojewodzie Wielkopolskiemu w zapotrzebowaniach, sprzętu wpływało na: wydłużenie czasu przeprowadzania w niektórych przypadkach badań laboratoryjnych, zwiększenie kosztów związanych z awaryjnością posiadanego sprzętu i koniecznością przeprowadzenia jego napraw oraz na zwiększenie częstotliwości przeprowadzania sprawdzeń i wzorcowania wyposażenia pomiarowo-badawczego, w celu zapewnienia uzyskiwania

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ afrykańskiego pomoru świń.

na posiadanym sprzęcie wiarygodnych i ważnych wyników laboratoryjnych. Sprzęt będący na stanie Inspektoratu nie pozwalał na przeprowadzanie w I kwartale 2020 r., w wymaganym terminie, badań w kierunku ASF i diagnostyka ta musiała być czasowo przeniesiona do Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Gdańsku.

W latach 2019-2021 (I półrocze) na zakup nowego sprzętu laboratoryjnego wydatkowano łącznie 1 345,2 tys. zł, a na naprawy posiadanego 882,0 tys. zł.

Wydatki Inspektoratu poniesione w latach 2019-2021 (I półrocze) na działalność laboratoryjną w łącznej kwocie 2 450,4 tys. zł, były celowe i służyły realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: nierzetelnego ustalenia szacowanej wartości siedmiu zamówień publicznych lub ich części, nierzetelnego udokumentowania sposobu oszacowania wartości dziewięciu zamówień publicznych lub ich części (100% zbadanych postępowań).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Organizacja i finansowanie działalności laboratoriów WIW

Opis stanu faktycznego

1. Zakład Higieny Weterynaryjnej im. Tadeusza Łosińskiego w Poznaniu (dalej: ZHW w Poznaniu lub laboratorium), będący jedną z komórek organizacyjnych Inspektoratu⁵, wchodził w skład systemu laboratoriów urzędowych, stworzonego w celu zapewnienia jednolitego sposobu przeprowadzania badań laboratoryjnych dla celów kontroli urzędowych⁶, związanych z realizacją zadań z zakresu ochrony zdrowia zwierząt oraz bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego. Głównym celem działalności ZHW w Poznaniu było zapewnienie ochrony zdrowia publicznego poprzez wykonywanie badań laboratoryjnych dla ochrony zdrowia zwierząt oraz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego produktów pochodzenia zwierzęcego i pasz.

(akta kontroli str. 4-44)

W latach 2019-2021 (I półrocze) ZHW w Poznaniu składał się z:

- Pracowni Badań Mikrobiologicznych w Poznaniu z działami: badań mikrobiologicznych żywności, badań mikrobiologicznych pasz oraz przygotowywania pożywek mikrobiologicznych i szkła laboratoryjnego,
- Pracowni Badań Chemicznych w Poznaniu,

⁵ W skład Inspektoratu, poza ZHW w Poznaniu, wchodził: zespół do spraw bezpieczeństwa żywności, zespół do spraw pasz i utylizacji, zespół do spraw nadzoru farmaceutycznego (od 1 lipca 2020 r. zespoły te zostały połączone otrzymując nazwę: zespół do spraw bezpieczeństwa żywności, pasz, utylizacji oraz nadzoru farmaceutycznego), zespół do spraw zdrowia i ochrony zwierząt, zespół do spraw audytu kontroli urzędowych, zespół do spraw finansowo-księgowych, zespół do spraw administracyjnych, zespół do spraw obsługi prawnej, samodzielne stanowisko do spraw ochrony informacji niejawnych i do spraw obronnych, samodzielne stanowisko do spraw audytu wewnętrznego, samodzielne stanowisko do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy oraz spraw przeciwpożarowych, samodzielne stanowisko do spraw archiwum zakładowego.

⁶ Określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/625 z 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) – Dz. Urz. UE.L.2017.95.1).

- Pracowni Diagnostyki Chorób Zwierząt w Poznaniu z działami: badań serologicznych i wirusologicznych oraz badań patologicznych,
- Pracowni Badania Mięsa na Obecność Włośni w Poznaniu,
- Pracowni w Kaliszu z działami: badań żywności, badań mikrobiologicznych i badań pasz,
- Pracowni Badań Serologicznych w Koninie,
- Pracowni w Lesznie z działami: badań serologicznych oraz badań mikrobiologicznych i patofizjologii rozrodu,
- Pracowni w Lesznie – Międzywojewódzkiej Pracowni Diagnostyki TSE,
- Biura ZHW w Poznaniu,
- Punktu Przyjmowania Próbek do Badań,
- Zespołu do spraw Systemu Jakości.

Od 1 stycznia 2020 r. utworzona została Pracownia Badań w kierunku ASF w Poznaniu, w której w I półroczu 2021 r. pracowało ogółem 10 osób (w tym jedna osoba na zastępstwo), z czego sześć zostało przeniesionych z innych pracowni ZHW w Poznaniu, a cztery były pracownikami nowozatrudnionymi.

W pozostałym zakresie, w latach 2019-2021 (I półrocze), reorganizacji ZHW nie przeprowadzono.

(akta kontroli str. 8-44, 50)

W strukturze organizacyjnej WIW, wynikającej z zarządzenia nr 1 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie organizacji wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektoratów weterynarii⁷, nie utworzono osobnej komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za dokonywanie analiz efektywności działalności laboratoryjnej. WWLW w wyjaśnieniach podał, że wyznaczył do realizacji tego zadania cztery osoby: kierownik ZHW w Poznaniu, główną księgową, głównego specjalistę ds. systemu jakości w ZHW w Poznaniu oraz kierownik zespołu ds. administracyjnych. Analiza sporządzana na koniec roku budżetowego obejmowała swym zakresem: poniesione nakłady (tj. zatrudnienie w laboratorium oraz jego strukturę, a także koszty: wynagrodzenia pracowników laboratorium, zakupu i utrzymania sprzętu laboratoryjnego, zakupu niezbędnych odczynników i materiałów diagnostycznych oraz certyfikacji); posiadane uprawnienia i certyfikaty umożliwiające wykonywanie badań laboratoryjnych; wyznaczenia Głównego Lekarza Weterynarii, które uprawniają do wykonywania badań urzędowych; efekty działalności laboratoryjnej (tj. liczbę, rodzaj i kierunki wykonywanych badań, a także liczbę stwierdzonych wyników dodatnich lub wątpliwych).

(akta kontroli str. 8-44, 55-82)

Odnosnie możliwości wykorzystania zasobów ZHW w związku z pandemią COVID-19, WWLW wyjaśnił, że do badań w kierunku COVID-19 mógł być wykorzystywany sprzęt laboratoryjny w Pracowni Badań w Kierunku ASF⁸. Jednak z uwagi na występującą sytuację epizootyczną dotyczącą ASF nie było możliwości przekazania tego sprzętu do innych jednostek, czy też zaangażowania pracowników laboratorium do pomocy przy wykonywaniu badań COVID-19. WWLW stwierdził m.in., że mając na względzie jak ważnym problemem gospodarczym jest walka z ASF, jak również fakt, iż województwo wielkopolskie jest wiodącym producentem

⁷ Dz. Urz. MRiRW z 2010 r. Nr 3 poz. 3.

⁸ Taki jak: termocyklery LightCycler Instrument 480 II, aparat do automatycznej izolacji kwasów nukleinowych MagNa Pure 96 i aparat do automatycznej izolacji kwasów nukleinowych MagNa Pure LC 2.0.

trzody chlewnej w Polsce, nie było możliwości zaprzestania wykonywania badań w kierunku ASF bez poniesienia strat dla sektora rolno – spożywczego. Zdaniem WWLW, w celu wykorzystania zasobów laboratorium w związku z pandemią COVID-19, należałoby zakupić dodatkowy sprzęt do automatycznej izolacji kwasów nukleinowych oraz do przeprowadzania reakcji PCR, gdyż Pracownia Badań w kierunku ASF, z uwagi na ryzyko kontaminacji środowiska, musi spełniać restrykcyjne wymogi bezpieczeństwa i przemieszczenie sprzętu poza jej obszar może odbyć się tylko w wyjątkowych przypadkach i po poddaniu urzędów złożonym procesom dekontaminacji. W przypadku potrzeby wykorzystania zasobów lokalowych i kadrowych do badań w kierunku COVID-19 konieczne byłoby również przystosowanie pomieszczeń laboratorium oraz zwiększenie liczby personelu.

(akta kontroli str. 55, 59-61)

2.1. W 2019 r. w WIW zatrudnionych było ogółem 206 osób, z czego w ZHW w Poznaniu 129 osób (62,6% ogółu zatrudnionych), spośród których 109 osób w pracowniach i 20 osób przy obsłudze administracyjno-gospodarczej laboratorium.

W 2020 r. w WIW zatrudnionych było ogółem 195 osób, z czego w ZHW w Poznaniu 123 osoby (63,1% ogółu zatrudnionych), spośród których 108 osób w pracowniach i 15 osób przy obsłudze administracyjno-gospodarczej laboratorium.

W 2021 (I półrocze) w WIW zatrudnionych było ogółem 185 osób, z czego w ZHW w Poznaniu 120 osób (64,9% ogółu zatrudnionych), spośród których 105 osób w pracowniach i 15 osób przy obsłudze administracyjno-gospodarczej laboratorium⁹.

W okresie objętym kontrolą, stosunek pracy rozwiązany został z 20 pracownikami zatrudnionymi w ZHW w Poznaniu, z czego 15 było wieloletnimi pracownikami (w tym ośmioro przeszło na emeryturę), a pięcioro ze stażem pracy w WIW wynoszącym: miesiąc i dwa dni, 1 rok (3 osoby) oraz półtora roku. Jeden pracownik, spośród pięciu zatrudnionych w okresie do półtora roku, nie odbył żadnego szkolenia, a czterech odbyło szkolenia zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne (łącznie koszt szkoleń zewnętrznych wyniósł 0,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 45-54)

W wyjaśnieniach WWLW podał, że liczba zatrudnionych osób w ZHW w Poznaniu w 2019-2021 (I półrocze) była wystarczająca, nie było braków kadrowych, a w razie konieczności personel z pracowni, która wykonywała w danym momencie mniejszą liczbę badań laboratoryjnych był oddelegowywany do pracowni, która była obciążona większą liczbą badań, tak aby zrealizować powierzone zadania oraz zapewnić szybkie uzyskanie wyników laboratoryjnych.

(akta kontroli str. 55, 61)

2.2. Według danych na dzień 14 lipca 2021 r. z wykazów środków trwałych pracowni ZHW w Poznaniu, do urządzeń najdroższych (powyżej 100,0 tys. zł) należały urządzenia znajdujące się w następujących pracowniach (w nawiasie podano wartość brutto urządzenia i rok wprowadzenia go na stan):

- Pracowni Badań Chemicznych w Poznaniu: automatyczny aparat Kjeldahla Kjeltec Auto 2300, zestaw (151,0 tys. zł w 2000 r.), chromatograf (164,7 tys. zł w 1998 r.), trzy chromatografy HPLC (559,9 tys. zł w 2006 r., 220,3 tys. zł w 2000 r. i 192,4 tys. zł w 2000 r.), trzy chromatografy gazowe (193,5 tys. zł w 2004 r., 905,2 tys. zł w 2006 r. i 326,5 tys. zł w 2012 r.), cztery chromatografy cieczowe ze spektrometrem masowym (1 212,5 tys. zł w 2004 r., 1 497,5 tys. zł

⁹ Dane o zatrudnieniu w WIW w poszczególnych latach objętych kontrolą, dotyczą wszystkich osób związanych stosunkiem pracy w tych latach.

- w 2010 r., 1 498,5 tys. zł w 2011 r. i 1 764,9 tys. zł w 2014 r.), dwa spektrofotometry AVANTA, zestawy (156,0 tys. zł i 159,0 tys. zł w 2004 r.), cztery chromatografy cieczowe (254,0 tys. zł, 260,4 tys. zł, 488,7 tys. zł - w 2006 r. i 294,5 tys. zł w 2014 r.), system do mineralizacji mikrofalowej Multiwave 3000 (148,8 tys. zł w 2009 r.), dwa spektrometry absorpcji atomowej (359,8 tys. zł w 2011 r. i 116,2 tys. zł w 2014 r.), spektrometr gamma z detektorem, zestaw (417,0 tys. zł w 2012 r.), aparat do oznaczania włókna Fibertec 2010 system (117,6 tys. zł w 2012 r.) i aparat do oznaczania białka KJELTEC 8400 (130,7 tys. zł w 2012 r.),
- Pracowni Badań Mikrobiologicznych w Poznaniu: zestaw Real-Time PCR CFX96M (136,3 tys. zł w 2011 r.) i analizator PCR w czasie rzeczywistym, zestaw (121,0 tys. zł w 2014 r.),
 - Pracowni Diagnostyki Chorób Zwierząt w Poznaniu: odwrócony mikroskop fluorescencyjny z systemem dokumentowania video (274,4 tys. zł w 2006 r.), analizator ETI-MAX 3000 (203,3 tys. zł w 2008 r.), zestaw urządzeń - system do prowadzenia reakcji PCR RealTime (279,9 tys. zł w 2012 r.), zestaw do przeprowadzenia ilościowej reakcji PCR (286,6 tys. zł w 2014 r.), zestaw Real-time system PCR wraz z komputerem i drukarką (177,6 tys. zł w 2005 r.), System do dokumentowania IS 8900M-220 (136,1 tys. zł w 2005 r.), urządzenie do izolacji DNA MagNa Pure LC 2.0 (257,3 tys. zł w 2011 r.) i system automatycznej identyfikacji biochemicznej drobnoustrojów SENSITITRE (197,2 tys. zł w 2007 r.),
 - Pracowni w Kaliszu: system analizowania próbki żywności Chromo 4, zestaw (141,8 tys. zł w 2006 r.) i analizator PCR w czasie rzeczywistym, zestaw (121,0 tys. zł w 2014 r.),
 - Pracowni w Lesznie: autoklaw do dezynfekcji VARIOKLAV 75S z wyposażeniem (100,6 tys. zł w 2008 r.) i automatyczne urządzenie do wykonywania testów ELISA w kierunku choroby Aujeszkiego (433,0 tys. zł w 2008 r.),
 - Pracowni Badań w kierunku ASF w Poznaniu: zestaw do detekcji i amplifikacji DNA (319,8 tys. zł w 2012 r.), autoklaw przelotowy (221,4 tys. zł w 2018 r.), dwa aparaty do automatycznej izolacji kwasów nukleinowych (po 115,0 tys. zł każdy w 2020 r.), aparatura do izolacji kwasów nukleinowych, zestaw (421, 2 tys. zł w 2020 r.), zestaw do ilościowej reakcji PCR w czasie rzeczywistym (200,0 tys. zł w 2020 r.).

(akta kontroli str. 142-186)

Do najdroższych urządzeń zakupionych w latach objętych kontrolą, poza ww. czterema urządzeniami zakupionymi do Pracowni Badań w kierunku ASF w Poznaniu, należał również autoklaw pionowy o pojemności 85 l. (90,9 tys. zł w 2019 r.), homogenizator kulkowy (76,55 tys. zł w 2020 r.) i komora laminarna (72,8 tys. zł w 2020 r.).

(akta kontroli str. 563, 564)

Z tytułu napraw sprzętu laboratoryjnego w okresie objętym kontrolą poniesione zostały wydatki w łącznej wysokości 882,0 tys. zł, z czego 407,9 tys. zł w 2019 r., 332,2 tys. zł w 2020 r. i 142,0 tys. zł w 2021 r. (I półrocze).

(akta kontroli str. 567, 568)

W okresie objętym kontrolą, likwidacji uległ sprzęt laboratoryjny, taki jak m.in.: trzy szafy chłodnicze, chłodziarka, zestaw do oznaczania tłuszczu (ekstraktor),

chromatograf gazowy, młyn ośrodkowy, trzy piece muflowe, trzy wagi, cieplarka, mikroskop, lodówka, suszarka laboratoryjna i wstrząsarka elektryczna.

(akta kontroli str. 187, 188)

Na stanie ZHW w Poznaniu znajdowało się 11 urządzeń, które były nieaktywne w związku z ich złym stanem technicznym wymagającym poniesienia wysokich kosztów napraw: chromatograf HPLC, chromatograf gazowy z detekcją masową, stacja uzdatniania wody, zestaw do elektroforezy, szafa chłodnicza, dwie łaźnie wodne, zestaw do diagnostyki (czytnik, komputer, drukarka i płuczka), sterylizator parowy, moduł do prowadzenia reakcji PCR RealTime i analizator z oprogramowaniem.

(akta kontroli str. 189)

Na stanie ZHW w Poznaniu znajdowało się siedem urządzeń nieaktywnych z uwagi na zmianę zakresu akredytacji: krioskop, analizator rtęci, zestaw do chromatografii cienkowarstwowej, aparat do spryskiwania płytek, aparat do posiewu spiralnego, zestaw do posiewu spiralnego, zestaw do prowadzenia reakcji PCR RealTime.

(akta kontroli str. 190)

W wyjaśnieniach kierownik ZHW w Poznaniu podała, że zapotrzebowania na zakupy sprzętu laboratoryjnego były corocznie przygotowywane przez ZHW w Poznaniu, a ich niezrealizowanie (o czym w punkcie 4.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego) nie spowodowało wstrzymania przeprowadzania badań laboratoryjnych, jak również nie spowodowało konieczności przekazania badań do innego laboratorium. Kierownik wyjaśniła, że w niektórych przypadkach niezrealizowanie zakupu wpłynęło na wydłużenie czasu przeprowadzania badań, jak również na zwiększenie kosztów związanych z awaryjnością posiadanego sprzętu i koniecznością przeprowadzenia jego napraw. Ponadto kierownik poinformowała, że z powodu niezrealizowania zakupów sprzętu zwiększeniu musiała ulec częstotliwość przeprowadzania sprawdzeń i wzorcowania wybranego wyposażenia pomiarowo-badawczego, w celu zapewnienia uzyskiwania na posiadanym sprzęcie wiarygodnych i ważnych wyników laboratoryjnych.

(akta kontroli str. 191-207)

W wyniku oględzin utrzymania i stanu czterech pomieszczeń Pracowni Badań Chemicznych w Poznaniu¹⁰, w których znajdowało się sześć urządzeń (spektrofotometr, zestaw do oznaczania tłuszczu, chromatograf gazowy z detekcją masową, spektrometr absorpcji atomowej, spektrometr gamma z detektorem i chromatograf cieczowy z detekcją masową)¹¹, nie stwierdzono, aby urządzenia te znajdowały się w niewłaściwych warunkach.

(akta kontroli str. 208)

2.3. Szczegółowa analiza terminowości wykonywania badań laboratoryjnych w latach 2019-2021 (I półrocze) w ZHW w Poznaniu, którą objęto 50 badań, wykazała, że czas ich wykonania był zgodny z procedurą badawczą, polską normą lub instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii¹² i wyniósł:

¹⁰ Pomieszczenia nr: 306, 316A, 330 i pomieszczenie znajdujące się na końcu korytarza w piwnicy z tabliczką „Pracownia Badań Chemicznych”.

¹¹ Nr inwentarzowe urządzeń odpowiednio: 8-00255/G, 8-00284/G, 8-00349/G, 8-00478/G, 8-00509/G i 8-00539/G.

¹² W instrukcji GLW termin określony w sposób pośredni poprzez zapis: „W przypadku braku wyników badań po upływie jednego miesiąca od momentu wysłania próbki do laboratorium, powiatowy pełnomocnik ds. monitoringu kontaktuje się z laboratorium, do którego wysłano próbkę, w celu wyjaśnienia przyczyny braku wyników” (instrukcja Nr BP.0200.1.11.2021 w sprawie zakresu i sposobu realizacji krajowego programu badań kontrolnych

- licząc od dnia przyjęcia próbki do dnia wystawienia wyniku, od ośmiu do 30 dni w Pracowni Badań Chemicznych,
- licząc od dnia rozpoczęcia badania do dnia jego zakończenia: od jednego do sześciu dni w dziale badań mikrobiologicznych żywności Pracowni Badań Mikrobiologicznych, sześć i siedem dni w dziale badań mikrobiologicznych pasz Pracowni Badań Mikrobiologicznych, sześć dni w dziale badań serologicznych i wirusologicznych Pracowni Diagnostyki Chorób Zwierząt i od dwóch do ośmiu dni w dziale badań żywności Pracowni w Kaliszu.

(akta kontroli str. 209-214, 1017-1022)

Terminowość badań potwierdzających, wykonanych przez laboratoria zewnętrzne, którą przeanalizowano na próbie 50 badań¹³, wyniosła, w przypadku 45 badań: od trzech do 29 dni oraz 44 i 54 dni (po jednym badaniu¹⁴), licząc od dnia przyjęcia próbki przez laboratorium zewnętrzne do dnia wystawienia przez nie wyniku.

(akta kontroli str. 215-218, 239-242)

3. W okresie objętym kontrolą, ZHW w Poznaniu posiadał certyfikat akredytacji nr AB 465 z 25 stycznia 2017 r. (zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2005) i z 3 lutego 2020 r. (zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02). Zmiany do zakresu akredytacji, jakie wprowadzono w tym okresie, znalazły się w wydaniu akredytacji z 3 lutego 2020 r. i polegały na m.in.:

- wycofaniu z zakresu akredytacji badania z uwagi na brak popytu na nie: badanie mięsa i jego przetworów na zawartość hydroksyproliny,
- ograniczeniu zakresu akredytacji z uwagi na brak popytu na badanie: badania na oznaczenie w paszach zawartości magnezu, wapnia, sodu, potasu i kobaltu (PBC-14.00.00) oraz badanie kukurydzy Bt-176,
- ograniczeniu zakresu akredytacji poprzez rezygnację z prowadzenia badań liczby drobnoustrojów w żywności metodą płytkową (posiew powierzchniowy spiralny) w związku ze zmianą wytycznych Głównego Lekarza Weterynarii,
- wycofaniu zakresu akredytacji badań: badania mięsa surowego świń i dzików na obecność włosni, z uwagi na zakończenie działalności Laboratorium Wytrawiania Mięsa w: Stęgoszy, Górze i Piaskach oraz badania żywności metodą płytkową ogólnej liczby drobnoustrojów,
- poszerzeniu zakresu oznaczalności w wyniku sprawdzenia/walidacji metody w przypadku: pasz na zawartość popiołu surowego (do 0,82,0%); mięsa i jego przetworów na zawartość chlorku sodu (od 0,20% do 0,400%),
- rozszerzeniu zakresu badań poprzez przywrócenie metody wcześniej wycofanej w przypadku badań: krwi przeżuwaczy na obecność materiału genetycznego wirusa choroby niebieskiego języka,
- rozszerzeniu zakresu badawczego z uwagi na wprowadzenie nowej metody wykrywania benzoimidazoli metodą chromatografii cieczowej ze spektrometrią mas w żywności i materiale biologicznym na zawartość leków weterynaryjnych,
- rozszerzeniu zakresu akredytacji na zalecenie Głównego Lekarza Weterynarii w paszach o aktywności wody niższej lub równej 0,95 o nową metodę badawczą liczby pleśni i drożdży – metodą płytkową (posiew powierzchniowy),

substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego oraz w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt i paszach).

¹³ W przypadku trzech badań w WIW nie było danych w przedmiotowym zakresie.

¹⁴ Badania na obecność specyficznych sekwencji dla GMO wykonane przez Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy Krajowe Laboratorium Pasz Pracownię w Szczecinie.

- rozszerzeniu o pszczoły badań na obecność *Paenibacillus larvae* metodą hodowlaną uzupełnioną potwierdzeniem mikroskopowym i biochemicznym,
- aktualizacji dokumentów odniesienia poprzez zmianę opisu (bez zmian merytorycznych) w przypadku badań: materiału biologicznego na obecność specyficznego materiału genetycznego wirusów; żywności i materiału biologicznego na zawartość leków weterynaryjnych, hormonów, tyreostatyków oraz mykotoksyn; wody na zawartość leków weterynaryjnych,
- aktualizacji dokumentów odniesienia w związku ze sprawdzeniem/walidacją metody badawczej z aktualną instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii w przypadku badań: osypu pszczoł na obecność roztoczy *Varroa destructor* metodą mikroskopową oraz pasz – homogeniczność,
- aktualizacji dokumentów odniesienia poprzez wykreślenie nieaktualnych wydań normy metodycznej w związku z zakończeniem okresu przejściowego na jej wprowadzenie w przypadku badania: materiału biologicznego pochodzenia zwierzęcego (próbki środowiskowe z etapu produkcji pierwotnej) na obecność i identyfikację pałeczek z rodzaju *Salmonella*,
- aktualizacji dokumentów odniesienia poprzez wprowadzenie zmian redakcyjnych wynikających z dostosowania do nowego wydania normy w przypadku łącznie 14 badań,
- aktualizacji opisów dotyczących 26 metod badawczych (bez zmian merytorycznych),
- przesunięciu badań materiału biologicznego na obecność specyficznego materiału genetycznego wirusów i obecność przeciwciał z Pracowni Diagnostyki Chorób Zwierząt do Pracowni Badań w Kierunku ASF.

(akta kontroli str. 219-237)

W latach 2019-2021 (I półrocze), w ZHW w Poznaniu zbadano łącznie 1 758 805 próbek oraz wykonano 1 414 483 oznaczeń, z czego w 2019 r. 461 776 próbek i 477 093 oznaczeń, w 2020 r. 785 249 próbek i 595 488 oznaczeń, a w 2021 r. (I półrocze) 511 780 próbek i 341 902 oznaczeń.

(akta kontroli str. 238)

W wyniku analizy wykorzystania najdroższych urządzeń pomiarowych, dokonanej na próbie siedmiu wybranych urządzeń pomiarowych będących na stanie ZHW w Poznaniu według stanu na dzień 14 lipca 2021 r., stwierdzono, że dwa z tych urządzeń - system analizowania próbki żywności Chromo 4 (zestaw)¹⁵ i chromatograf gazowy z detekcją masową¹⁶ - nie były użytkowane odpowiednio od 2014 r., ze względu na niemożność naprawy (brak części zamiennych) i od 2018 r., ze względu na wysokie i nieuzasadnione ekonomicznie koszty napraw. Urządzenia te pozostały, odpowiednio w Pracowni w Kaliszu i w Pracowni Badań Chemicznych w Poznaniu, w celu wykorzystania ewentualnych części zamiennych.

Przy użyciu pozostałych pięciu urządzeń zbadano w Pracowni Badań Chemicznych w Poznaniu próby i wykonano oznaczenia:

- żywność i pasze – rodzaj badanych cech danego przedmiotu: arsen; stosowana metoda badania: metoda atomowej spektrometrii absorpcyjnej z generowaniem wodorków (HGAAS); wykorzystywane urządzenie pomiarowe: spektrofotometr AVANTA (zestaw)¹⁷. W poszczególnych latach 2019-2021 (I półrocze) zbadano

¹⁵ Dane z inwentarza: nr 8-00351/G, wartość brutto 141,8 tys. zł, rok przyjęcia na stan 2006 r.

¹⁶ Dane z inwentarza: nr 8-00349/G, wartość brutto 905,2 tys. zł, rok przyjęcia na stan 2006 r.

¹⁷ Dane z inwentarza: nr 8-00255/G, wartość brutto 159,0 tys. zł, rok przyjęcia na stan 2004 r.

odpowiednio: 764, 733 i 280 próbek danego przedmiotu oraz tyle samo oznaczeń danego rodzaju cech. Średnia miesięczna liczba oznaczeń wyniosła: 64 w 2019 r., 61 w 2020 r. oraz 47 w I półroczu 2021 r., bez ponoszenia w tym okresie kosztów utrzymania urządzenia,

- żywność i pasze – rodzaj badanych cech danego przedmiotu: tłuszcz; stosowana metoda badania: metoda wagowa; wykorzystywane urządzenie pomiarowe: zestaw do oznaczania tłuszczu FOSS-TECATOR 2050¹⁸. W poszczególnych latach 2019-2021 (I półrocze) zbadano odpowiednio: 267, 204 i 98 próbek danego przedmiotu oraz wykonano odpowiednio: 268, 204 i 98 oznaczeń danego rodzaju cech. Średnia miesięczna liczba oznaczeń wyniosła: 22 w 2019 r., 17 w 2020 r. oraz 16 w I półroczu 2021 r., przy poniesionych w tym okresie kosztach utrzymania urządzenia w łącznej wysokości 4,1 tys. zł (średni miesięczny koszt utrzymania w tym okresie wniósł 136,73 zł),
- żywność i pasze – rodzaj badanych cech danego przedmiotu: ołów i kadm; stosowana metoda badania: metoda atomowej spektrometrii absorpcyjnej z atomizacją elektrotermiczną (ET AAS); wykorzystywane urządzenie pomiarowe: spektrometr absorpcji atomowej Z-200 HITACHI¹⁹. W poszczególnych latach 2019-2021 (I półrocze) zbadano odpowiednio: 1 592, 1 536 i 591 próbek danego przedmiotu oraz tyle samo oznaczeń danego rodzaju cech. Średnia miesięczna liczba oznaczeń wyniosła: 133 w 2019 r., 128 w 2020 r. oraz 88 w I półroczu 2021 r., przy poniesionych w tym okresie kosztach utrzymania urządzenia w łącznej wysokości 3,8 tys. zł (średni miesięczny koszt utrzymania w tym okresie wniósł 125,40 zł),
- żywność i pasze – rodzaj badanych cech danego przedmiotu: cez 137 i cez 134; stosowana metoda badania: metoda spektrometrii promieniowania gamma; wykorzystywane urządzenie pomiarowe: spektrometr gamma z detektorem²⁰. W poszczególnych latach 2019-2021 (I półrocze) zbadano odpowiednio: 225, 214 i 118 próbek danego przedmiotu oraz wykonano odpowiednio: 450, 428 i 236 oznaczeń danego rodzaju cech. Średnia miesięczna liczba oznaczeń wyniosła: 38 w 2019 r., 36 w 2020 r. i 39 w I półroczu 2021 r., bez ponoszenia w tym okresie kosztów utrzymania urządzenia,
- żywność i pasze – rodzaj badanych cech danego przedmiotu: chloramfenikol w żywności, leki przeciwbaczące w żywności (32 oznaczanych związków w jednym oznaczeniu), pestycydy w paszy (47 oznaczanych związków w jednym oznaczeniu) i kokcydiostatyki w paszy (14 oznaczanych związków w jednym oznaczeniu); stosowana metoda badania: metoda chromatografii cieczowej z detekcją tandemową spektrometrią mas; wykorzystywane urządzenie pomiarowe: chromatograf cieczowy z detekcją masową²¹. W poszczególnych latach 2019-2021 (I półrocze) zbadano odpowiednio: 955, 1 317 i 619 próbek danego przedmiotu oraz tyle samo oznaczeń danego rodzaju cech, przy poniesionych w tym okresie kosztach utrzymania urządzenia w łącznej wysokości 113,0 tys. zł (średni miesięczny koszt utrzymania w tym okresie wniósł 3 766,92 zł)²².

¹⁸ Dane z inwentarza: nr 8-00284/G, wartość brutto 92,9 tys. zł, rok przyjęcia na stan 2005 r.

¹⁹ Dane z inwentarza: nr 8-00478/G, wartość brutto 359,8 tys. zł, rok przyjęcia na stan 2011 r.

²⁰ Dane z inwentarza: nr 8-00509/G, wartość brutto 417,0 tys. zł, rok przyjęcia na stan 2012 r.

²¹ Dane z inwentarza: nr 8-00539/G, wartość brutto 1 764,9 tys. zł, rok przyjęcia na stan 2014 r.

²² Do kosztów utrzymania urządzeń wliczono: koszty przeglądów, napraw i konserwacji. Nie wliczono kosztów związanych z mediami (prąd, woda, itp.) oraz kosztów ubezpieczenia z uwagi na zawartą jedną polisę

Ww. urządzenia były serwisowane oraz poddawane cyklicznym przeglądom technicznym i konserwacjom.

(akta kontroli str. 243-272)

4.1. Planowanie wysokości środków na wydatki Inspektoratu na poszczególne lata 2019-2021 dokonywane było - jak wyjaśniła główna księgowa - w oparciu o limity kwot wydatków otrzymane od Wojewody Wielkopolskiego oraz w oparciu o wysokość wydatków zrealizowanych w roku poprzednim. Kwota zaplanowanych wydatków według szczegółowości dział, rozdział, paragraf klasyfikacji budżetowej, ujęta była bez podziału na działalność laboratoryjną i pozostałą działalność Inspektoratu. W WIW nie opracowywano planu rzeczowo-finansowego.

Odnosnie braku możliwości podania wysokości zaplanowanych wydatków na działalność laboratoryjną, główna księgowa wyjaśniła, że w WIW nie prowadzi się odrębnego planu wydatków dla ZHW, gdyż plan finansowy tworzony jest dla całego Inspektoratu.

(akta kontroli str. 535, 536)

Na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej na poszczególne lata 2019-2021, WWLW przekazał Wojewodzie Wielkopolskiemu plany rzeczowe zadań inwestycyjnych realizowanych ze środków budżetowych (dalej: plany rzeczowe), w których w części I. pn. „Zadania inwestycyjne planowane do realizacji” ujął m.in. wydatki na nw. sprzęt laboratoryjny wraz z uzasadnieniem konieczności jego zakupu w danym roku, w łącznej oszacowanej kwocie:

a). 3 409,0 tys. zł dotyczącej zakupu w 2019 r. 31 sztuk sprzętu²³:

- chromatograf cieczowy z detektorem MS/MS (LC/MS/MS) - potrzeba spełnienia wymagań prawnych i wprowadzenia kolejnych metod w ramach monitoringu żywności, np. kokcydiostatyki w żywności, a także znaczne obciążenie pozostałych chromatografów wprowadzanymi kolejnymi matrycami w ramach monitoringu żywności,
- dwa młynki do mielenia z akcesoriami - wyeksploatowanie i awaryjność posiadanych młynków, a także potrzeba wydzielenia w monitoringu pasz osobnych młynków na pasze z zawartością i bez zawartości kokcydiostatyków, z uwagi na zanieczyszczenie krzyżowe,
- trzy bloki grzejne z wkładami do odparowania pod azotem oraz nasadka z igłami - zwiększona liczba próbek, usprawnienie pracy monitoringu żywności i pasz, a także wyeksploatowanie posiadanych oraz problem z częściami zamiennymi do nich i serwisowaniem,
- ołowiany pojemnik do przechowywania materiałów skażeń promieniotwórczych - zwiększona ilość materiałów odniesienia,
- wyparka próżniowa - wyeksploatowanie posiadanych i brak części zamiennych,
- chromatograf cieczowy z przystawką derywatywacyjną – wyeksploatowanie posiadanych i brak części zamiennych,
- chłodziarko-zamrażarka chemiczna – zwiększona ilość wzorców badanych leków i pestycydów,
- aparat do oznaczania włókna – wyeksploatowanie i awaryjność posiadanego,
- polarymetr do oznaczania cukrów w paszy - wyeksploatowanie i awaryjność posiadanego,

ubezpieczeniową obejmującą całe mienie Inspektoratu. Koszty kalibracji, wzorcowania czy legalizacji nie wystąpiły.

²³ Formularze RZ-2 Środki budżetu państwa przeznaczone na finansowanie inwestycji wraz z omówieniem, przekazane pismami nr FK.3110.1.2018 z 14 lutego 2018 r. i nr FK.3110.3.2018 z 6 czerwca 2018 r.

- pompa do LC/MS/MS – wyeksploatowanie i awaryjność posiadanej, której koszt naprawy przewyższa często zakup nowej,
 - autoklaw do sterylizacji materiału zakaźnego – posiadane 10-letnie były naprawiane w 2017 r. sześć razy i tylko jeden z nich jest sprawny, ale nabiera wodę podczas sterylizacji, czego serwisant nie potrafi naprawić,
 - stacja uzdatniania wody – koszt wymiany filtrów posiadanej jednej 20-letniej stacji wynosi 7 tys. zł rocznie,
 - dwa inkubatory o pojemności 30-55 litrów z chłodzeniem w zakresie temperatury od 0° do 70° - awaryjność posiadanych,
 - inkubator o pojemności ok. 50 litrów z chłodzeniem w zakresie temperatury od 0° do 70° - posiadane dwa, 22 i 23-letnie, inkubatory, z których w przypadku jednego brak 100% skuteczności wielokrotnych napraw, a do drugiego, wyprodukowanego w 1995 r., brak niektórych części wymiennych,
 - inkubator o pojemności ok. 100 litrów z chłodzeniem w zakresie temperatury od 0° do 70° - wyeksploatowanie posiadanego,
 - wyposażenie do młyna kulkowego PM 100 Retsch – czułość techniki PCR używanej w badaniach GMO i konieczność zachowania czystości przygotowywanych prób,
 - autoklaw wbudowany w ścianę ASF – konieczność zachowania sterylności przy badaniach w kierunku ASF,
 - mikroskop do diagnostyki wścieklizny metodą IF i neuroblastomy – brak możliwości uzyskania maksymalnych parametrów odczytu pola widzenia ze względu na wiek posiadanego urządzenia oraz brak oryginalnych części zamiennych,
 - lodówko-zamrażarka laboratoryjna – posiadana jest zwykłą lodówką domową, w której występują duże wahania temperatury,
 - stacja uzdatniania wody – w związku z rozszerzeniem zakresu badań, posiadana stacja nie zaspokaja zwiększających się potrzeb na wodę do wykonywania pożywek i mycia szkła laboratoryjnego; zakup dodatkowej stacji zastąpi destylatory wody, które często ulegają awariom z powodu długotrwałego użytkowania i bardzo twardej wody,
 - zmywarka laboratoryjna z wyposażeniem i systemem do uzdatniania wody – z przeznaczeniem do mycia szkła laboratoryjnego,
 - dwa rejestratory temperatury drogą radiową – zakup w celu zastąpienia termometrów mini-max do ciągłego monitorowania temperatury w cieplarkach i lodówkach,
 - wirówka laboratoryjna – niezbędna do przygotowywania próbek do badań w kierunku Salmonella i Listeria monocytogenes metodą PCR i przygotowania szczepów do metody 5-płytkowej,
 - mikroskop – niezbędny do identyfikacji drobnoustrojów,
 - płuczka automatyczna płytek Elisa – niezbędna w badaniach monitoringowych w kierunku enzootycznej białaczki bydła, choroby Aujeszkiego i choroby niebieskiego języka,
 - lodówka laboratoryjna – w celu wymian używanej witryny chłodniczej,
- b). 2 100,0 tys. zł dotyczącej zakupu w 2020 r. 2 sztuk sprzętu²⁴:
- chromatograf cieczowy z detektorem MS/MS (LC/MS/MS) – uzasadnienie jak w planie rzeczowym na 2019 r. oraz dodatkowo wskazano, że jeden spośród czterech chromatografów LC/MS/MS (na których wykonuje się łącznie 5.200 badań rocznie), jest wyeksploatowany, posiada detektor z 2003 r. oraz UPLC

²⁴ Formularz RZ-2 przekazany 15 stycznia 2019 r.

z 2006 r. i jest aparatem o niższej czułości niż pozostałe, co nie pozwala na wprowadzenie nowych metodyk i związków; wskazano również na wymogi prawne do zastępowania techniki HPLC na LC/MS/MS, których niespełnienie spowoduje konieczność przekazywania próbek do badania innym ZHW (badania wykonywane w ramach monitoringu pasz i żywności - próbek mykotoksyn w paszach i benzoimidazoli),

- mikroskop do diagnostyki wścieklizny metodą IF i neuroblastomy –uzasadnienie jak w planie rzeczowym na 2019 r. oraz dodatkowo wskazano, że posiadany 16-letni mikroskop jest wysłużony i brak do niego części zamiennych, np. zasilacza,
- c). 1 583,0 tys. zł dotyczącej zakupu w 2021 r. 19 sztuk sprzętu²⁵:
- mikroskop do diagnostyki wścieklizny metodą IF i neuroblastomy –uzasadnienie jak w planach rzeczowych na 2019 r. i 2020 r.,
 - sprzęt laboratoryjny niezbędny do wykonywania badań w kierunku ASF w przygotowywanej Pracowni ASF w Koninie w związku ze zwiększającą się ilością próbek dodatnich, a co za tym idzie również i badanych,
 - termomixer z termoblokiem – w związku ze znacznym zwiększeniem ilości wykonywanych badań w kierunku ASF w celu zabezpieczenia ciągłości tych badań, gdyż jedno takie urządzenie w pracowni ASF w Poznaniu nie jest wystarczające, a także na wypadek awarii posiadanego urządzenia,
 - wirówka mikrolitowa dla probówek o pojemności wraz z rotorem 1,5/2 ml – uzasadnienie takie jak w przypadku termomixera z termoblokiem.

(akta kontroli str. 573-283, 288-292, 375-380, 453-469, 553-557)

W części II. pn. „Zadania inwestycyjne planowane do zakończenia w roku 2020 r.” planu rzeczowego na 2021 r., WWLW wykazał m.in. zadanie o wartości kosztorysowej wynoszącej 500,0 tys. zł, dotyczące przebudowy pomieszczeń laboratoryjnych w Pracowni Badań Serologicznych ZHW w Koninie w celu utworzenia oddziału Pracowni Badań w kierunku ASF oraz rok 2020, jako termin jego rozpoczęcia i zakończenia (dalej: zadanie dotyczące przygotowania Pracowni ASF w Koninie).

(akta kontroli str. 469)

Po otrzymaniu informacji od Wojewody Wielkopolskiego o wstępnej kwocie wydatków na poszczególne lata 2019-2021, WWLW nie wykazał już żadnych wydatków majątkowych Inspektoratu, w tym wydatków na zakup sprzętu laboratoryjnego, w planach rzeczowych (w części I.) i planach finansowych WIW sporządzonych na kolejnych etapach konstruowania budżetu państwa. W planie rzeczowym na 2021 r. WWLW wykazał (w części II.) ww. zadanie dotyczące przygotowania Pracowni ASF w Koninie.

(akta kontroli str. 293-274, 381-452, 470-533)

Główna księgową wyjaśniła, że środki zaplanowane w oparciu o otrzymane od Wojewody Wielkopolskiego limity wydatków nie wystarczały na funkcjonowanie Inspektoratu przez cały rok. W trakcie realizacji wydatków w roku budżetowym 2019, 2020 i 2021 (I połowa) składane były wnioski o uruchomienie środków z rezerw celowych. W latach tych nie wystąpiły żadne przypadki negatywnego rozpatrzenia wniosków o środki finansowe z rezerw celowych na działalność laboratoryjną.

(akta kontroli str. 536)

²⁵ Pismo nr FK.3110.7.2.2020 z 8 lipca 2020 r.

W każdym roku, na etapie konstruowania projektu ustawy budżetowej, Wojewoda Wielkopolski kierował do WWLW pismo o wskazanie ewentualnych zadań, które z uwagi na wielkość wstępnie ustalonej kwoty wydatków na poszczególne lata 2019 r., 2020 r. i 2021 r. nie będą mogły być zrealizowane w pełnym zakresie²⁶. W odpowiedzi WWLW:

- w piśmie z 17 lipca 2018 r. poinformował m.in., że co roku Inspekcja Weterynaryjna zgłasza zapotrzebowanie na środki z rezerw celowych w celu uzupełnienia budżetów na bieżące funkcjonowanie, ponieważ kwota środków przyznanych w ustawie budżetowej na dany rok jest niewystarczająca,
- w piśmie z dnia 22 lipca 2019 r. poinformował o zagrożeniu w bieżącym realizowaniu ustawowych zadań w 2020 r., przy niezmiennych warunkach kadrowo - płacowych i wzroście obowiązków Inspekcji Weterynaryjnej,
- w piśmie z 11 sierpnia 2020 r. poinformował m.in., że co roku Inspekcja Weterynaryjna zgłasza zapotrzebowanie na środki z rezerw celowych w celu uzupełnienia budżetów na bieżące funkcjonowanie, ponieważ kwota środków przyznanych w ustawie budżetowej na dany rok jest niewystarczająca na dofinansowanie zadań, w tym m.in. zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską.

(akta kontroli str. 330-333, 383, 384, 422-424, 470, 471, 501-503)

Zaplanowane wydatki WIW według ustawy budżetowej wyniosły:

- w 2019 r. 20 824,0 tys. zł, w tym 20 813,0 tys. zł stanowiły wydatki bieżące i 11,0 tys. zł świadczenia na rzecz osób fizycznych,
- w 2020 r. 22 495,0 tys. zł, w tym 22 484,0 tys. zł, stanowiły wydatki bieżące i 11,0 tys. zł świadczenia na rzecz osób fizycznych,
- w 2021 r. 22 245,0 tys. zł, w tym 22 234,0 tys. zł, stanowiły wydatki bieżące i 11,0 tys. zł świadczenia na rzecz osób fizycznych²⁷.

(akta kontroli str. 558)

4.2. Wydatki zrealizowane w WIW wyniosły:

- w 2019 r. 21 178,1 tys. zł (98,6% planu po zmianach), z czego wydatki bieżące 20 640,9 tys. zł, wydatki majątkowe 510,3 tys. zł i świadczenia na rzecz osób fizycznych 26,9 tys. zł,
- w 2020 r. 27 520,2 tys. zł (97,9% planu po zmianach), z czego wydatki bieżące 26 349,0 tys. zł, wydatki majątkowe 1 125,2 tys. zł i świadczenia na rzecz osób fizycznych 46,0 tys. zł,
- w 2021 (I półrocze) 10 493,9 tys. zł (35,7% planu po zmianach), z czego wydatki bieżące 10 483,1 tys. zł i świadczenia na rzecz osób fizycznych 10,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 558)

²⁶ Pisma o nr: FB-I.3110.6.2018.2 z 4 lipca 2018 r., FB-I.3110.1.2019.2 z 16 lipca 2019 r. i FB-I.3110.5.2020.7 z 31 lipca 2020 r.

²⁷ Plan po zmianach w poszczególnych latach 2019-2021 (I półrocze) wyniósł odpowiednio: 21 477,5 tys. zł (z czego wydatki bieżące 20 940,1 tys. zł, wydatki majątkowe 510,5 tys. zł i świadczenia na rzecz osób fizycznych 26,9 tys. zł), 28 110,0 tys. zł (z czego wydatki bieżące 26 935,7 tys. zł, wydatki majątkowe 1 128,3 tys. zł i świadczenia na rzecz osób fizycznych 46,0 tys. zł) i 29 416,4 tys. zł (z czego wydatki bieżące 26 864,9 tys. zł, wydatki majątkowe 2 520,5 tys. zł i świadczenia na rzecz osób fizycznych 31,0 tys. zł).

Wydatki poniesione na działalność laboratoryjną wyniosły (w nawiasie podano ich udział w zrealizowanych ogółem w WIW wydatkach tego rodzaju)²⁸:

- w 2019 r. 13 180,1 tys. zł (62,2%), z czego na wydatki bieżące 12 908,1 tys. zł (62,5%), na wydatki majątkowe 258,8 tys. zł (50,7%) i na świadczenia na rzecz osób fizycznych 13,2 tys. zł (49,1%),
- w 2020 r. 18 520,9 tys. zł (67,3%), z czego na wydatki bieżące 17 410,5 tys. zł (66,1%), na wydatki majątkowe 1 125,2 tys. zł (100%) i na świadczenia na rzecz osób fizycznych 24,0 tys. zł (52,2%),
- w 2021 (I półrocze) 5 949,4 tys. zł (56,7%), na wydatki bieżące 5 941,8 tys. zł (56,7%) i na świadczenia na rzecz osób fizycznych 7,6 tys. zł (70,4%).

(akta kontroli str. 558, 559)

Spośród sprzętu na działalność laboratoryjną, wykazanego w planie rzeczowym na 2019 r., zakupiono osiem sztuk. Jedno urządzenie - autoklaw wbudowany w ścianę ASF – zakupiono jeszcze w 2018 r.²⁹ ze środków rezerwy celowej przyznanych decyzją Ministra Finansów z 26 kwietnia 2018 r., tj. po przekazaniu Wojewodzie Wielkopolskiemu ww. planu rzeczowego. Pozostałe siedem sztuk sprzętu zakupiono w 2019 r. za łączną kwotę 241,4 tys. zł ze środków rezerwy celowej³⁰. Był to: blok grzejny z wkładami do odparowania pod azotem oraz nasadką z igłami; dwa inkubatory o pojemności ok. 50 i 100 litrów z chłodzeniem w zakresie temperatury od 0° do 70°; pompa LC/MS/MS; autoklaw do sterylizacji materiału skażonego; wirówka laboratoryjna; mikroskop. W 2019 r. zakupiono również komorę laminarną za 17,4 tys. zł, której zakupu nie zaplanowano w planie rzeczowym na 2019 r.

W 2020 r. zakupiono ze środków rezerwy celowej³¹ za łączną kwotę 1 086,4 tys. zł 11 sztuk sprzętu laboratoryjnego nieujętego w planie rzeczowym na 2020 r. (lub 2019 r.). Były to: trzy aparaty do automatycznej izolacji kwasów nukleinowych; homogenizator kulkowy; autoklaw; aparat do przeprowadzania badań laboratoryjnych z zakresu diagnostyki weterynaryjnej (ilościowa reakcja PCR w czasie rzeczywistym z użyciem barwników fluorescencyjnych) wraz z wyposażeniem; zamrażarka; dwie komory laminarne; mikrowirówka; termomixer i smartblock.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK, nie zakupiono 44 sztuk sprzętu wykazanego w planach rzeczowych sporządzonych w Inspektoracie na poszczególne lata 2019-2021.

(akta kontroli str. 194-199, 534-554, 563-565)

Odnosnie niezakupienia ze środków z rezerw celowych otrzymanych w trakcie roku budżetowego, w pierwszej kolejności sprzętu laboratoryjnego zidentyfikowanego i zgłoszonego Wojewodzie Wielkopolskiemu w ramach procedury planistycznej, WWLW wyjaśnił, że pismami z 21 listopada 2019 r. ZHW w Poznaniu został wyznaczony przez Głównego Lekarza Weterynarii do badań diagnostycznych, serologicznych i molekularnych w zakresie ASF, a od 25 listopada 2019 r. zalecone zostało przesyłanie ZHW w Poznaniu próbek do badań od świń i dzików z terenu województwa wielkopolskiego. W związku z dużą ilością prób kierowanych do ZHW

²⁸ Wydatki majątkowe poniesione na działalność laboratoryjną nie były dofinansowane ze środków unijnych.

²⁹ Faktura nr 259/18 z 15 października 2018 r. na kwotę 221,4 tys. zł.

³⁰ Poz. 12 Zwalczenie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy, wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

³¹ Poz. 12.

w Poznaniu okazało się, że posiadany sprzęt nie był wystarczający do zapewnienia uzyskiwania wyników ww. badań w wymaganym terminie 7 dni, w związku z czym, na polecenie Głównego Lekarza Weterynarii, diagnostyka w kierunku ASF została przeniesiona czasowo do 15 marca 2020 r. do Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Gdańsku. WWLW wskazał, że w celu skutecznej walki z ASF i zapewnienia hodowcom płynnego obrotu trzodą chlewną, zostały podjęte kroki mające na celu doposażenie w sprzęt laboratoryjny w pierwszej kolejności Pracowni Badań w kierunku ASF.

(akta kontroli str. 570-620)

Na zadanie dotyczące przygotowania Pracowni ASF w Koninie wydatkowano w 2020 r. łącznie 38,8 tys. zł (wydatki poniesiono na: uproszczony wypis z rejestru gruntów; inwentaryzację pomieszczeń budynku pracowni w Koninie; mapę do celów projektowych; projekt technologiczny dostosowania pracowni do badań ASF oraz uzgodnienia sanitarne; projekt budowlany).

(akta kontroli str. 559, 565)

Odnosnie niewykonania ww. zadania w zaplanowanym terminie, tj. 2020 r., pomimo otrzymania na ten cel środków w marcu 2020 r., WWLW wyjaśnił, że realizacja inwestycji dotyczącej przeprowadzenia robót budowlanych polegających na przebudowie pomieszczeń laboratoryjnych celem utworzenia Pracowni Badań ASF w Koninie, została przeniesiona do wykonania na 2021 r., z uwagi na konieczność przesunięcia posiadanych na ten cel środków finansowych na zakup odczynników i materiałów do diagnostyki ASF. WWLW poinformował, że w związku ze zwiększeniem ilości prób kierowanych do ZHW w Poznaniu, dostępne ilości testów okazały się niewystarczające do zapewnienia ciągłości wykonywanych badań.

(akta kontroli str. 572, 580-582)

Źródłem finansowania działalności laboratoryjnej WIW w latach 2019-2021 (I półrocze) był budżet państwa. Jako działania podjęte w celu pozyskania dodatkowych środków finansowych na działalność laboratoryjną, WWLW wskazał wnioskowanie w trakcie roku budżetowego o środki z rezerw celowych.

(akta kontroli str. 56, 61, 62, 83-141, 558)

W dokumencie końcowym z auditu przeprowadzonego 11 grudnia 2020 r. przez Zakład Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin w Poznaniu Instytutu Ochrony Roślin Państwowego Instytutu Badawczego, wskazano na konieczność zakupu do Pracowni Badań Chemicznych³² chromatografu gazowego (GC-MS/MS) i chromatografu ciekłego sprzężonego ze spektrometrem mas (LC-MS/MS), ze względu na duże wyeksploatowanie tych urządzeń oraz duże obciążenie pracą w przypadku chromatografu ciekłego.

(akta kontroli str. 628-632)

W raporcie z wizyty kontrolnej przeprowadzonej 15 grudnia 2020 r. przez Krajowe Laboratorium Referencyjne³³ wskazane zostały m.in. słabe strony polegające na zastoju w zakupach sprzętu i niezrealizowanie planu zakupów aparatury

³² Ocenie podlegały kompetencje pracowni w zakresie badań laboratoryjnych wykonywanych w ramach urzędowej kontroli pasz – pozostałości pestycydów w paszach pochodzenia roślinnego metodami: chromatografii gazowej (pestycydy fosfoorganiczne, chloroorganiczne) i chromatografii ciekłej ze spektrometrią mas.

³³ W zakresie oznaczania pozostałości leków przeciwbakteryjnych w tkankach zwierzęcych i produktach spożywczych oraz hormonów anabolicznych w żywności i w moczu - metodą chromatografii ciekłej ze spektrometrią mas.

pomiarowej w 2020 r. oraz dużą absencją personelu w 2020 r. W części raportu dotyczącej uwag i informacji dodatkowych, zgłoszona została potrzeba zakupu chromatografu (LC-MS/MS).

(akta kontroli str. 628, 633-639)

WWLW w wyjaśnieniach, odnośnie nieskierowania wniosku do Wojewody Wielkopolskiego o środki na zakup ww. chromatografów, podał m.in., że w 2020 r. i 2021 r. priorytetem były zakupy związane z doposażeniem ZHW w Poznaniu w sprzęt do badań w kierunku ASF oraz, że brak zakupu chromatografu nie wpłynął na przerwanie badań czy konieczność przekazania prób do badań innym laboratoriom. WWLW nadmienił, że zakup m.in. chromatografu ujął w planie rzeczowym na 2022 r. skierowanym do Wojewody Wielkopolskiego pismem z 9 lipca 2021 r.

(akta kontroli str. 572, 582, 583, 611)

5. Wydatki WIW w poszczególnych latach 2019-2021 (I półrocze) poniesione na działalność laboratoryjną kształtowały się następująco (bez wydatków majątkowych), odpowiednio w danym roku objętym kontrolą:

- roczne wynagrodzenie wraz z pochodnymi pracowników laboratorium wyniosło: 8 054,0 tys. zł, 8 605,4 tys. zł i 4 340,4 tys. zł,
- średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników pracowni wyniosło: 4,6 tys. zł, 5,5 tys. zł i 5,6 tys. zł oraz pracowników obsługi: 4,4 tys. zł, 4,9 tys. zł i 5,1 tys. zł,
- roczne wydatki na szkolenia pracowników laboratorium wyniosły: 26,5 tys. zł, 5,2 tys. zł i 12,2 tys. zł,
- wydatki na akredytację (opłaty kwartalne za czynności związane z uczestnictwem w krajowym systemie akredytacji i opłaty za ocenę w procesie nadzoru) wyniosły: 62,5 tys. zł, 57,6 tys. zł i 20,0 tys. zł,
- wydatki związane z utrzymaniem (konserwacją, kalibracją, itp.) wyposażenia wyniosły: 124,9 tys. zł, 78,4 tys. zł i 81,5 tys. zł,
- wydatki na zakupy urządzeń pomiarowych, oprogramowania, wzorców pomiarowych, materiałów odniesienia, odczynników i materiałów eksploatacyjnych wyniosły: 3 350,9 tys. zł, 7 185,8 tys. zł i 993,4 tys. zł,
- wydatki związane z poborem próbek (zakup i utrzymanie samochodów, paliwo, diety, noclegi i bilety za parking) wyniosły: 123,9 tys. zł, 139,5 tys. zł i 45,7 tys. zł,
- wydatki na badania laboratoryjne zlecone innym wyspecjalizowanym laboratoriom wyniosły: 123,0 tys. zł, 155,3 tys. zł i 2,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 566-569)

6. Kontrola 10 wydatków Inspektoratu poniesionych w latach 2019-2021 (I półrocze) na działalność laboratoryjną w łącznej kwocie 2 450,4 tys. zł, z czego siedem w kwocie 1 708,3 tys. zł na zakup testów i zestawów odczynników do badań w kierunku BSE i ASF, a cztery w kwocie 742,1 tys. zł na zakup urządzeń (autoklawu pionowego do Pracowni w Lesznie i trzech aparatów do automatycznej izolacji kwasów nukleinowych do Pracowni Badań w Kierunku ASF), wykazała, że były one celowe i służyły realizacji zadań WIW. Wydatki te dokonane zostały terminowo i zgodnie z obowiązującymi umowami oraz poprzedzone przeprowadzeniem postępowań o udzielenie zamówień publicznych w trybie przetargu nieograniczonego³⁴.

³⁴ W ramach niniejszej kontroli nie badano prawidłowości prowadzenia postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

W przypadku jednego wydatku, jego kalkulacji dokonano na podstawie analizy dwóch cen rynkowych. Kalkulacji wysokości pozostałych dziewięciu wydatków do poniesienia, dokonano na podstawie tylko jednej ceny.

(akta kontroli str. 85, 86, 89-95, 694-1003)

7. Osiągnięte w WIW dochody z tytułu wpływów z usług zleconych badań laboratoryjnych, na podstawie art. 31a ust. 1 pkt 1 ustawy z 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej³⁵, wyniosły: w 2019 r. 1 025,3 tys. zł, w 2020 r. 978,7 tys. zł i w I półroczu 2021 r. 501,5 tys. zł.

Opłaty za badania laboratoryjne wykonywane w związku z realizacją zadań na podstawie art. 30 i art. 31 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, stanowiły w latach objętych kontrolą dochody Powiatowych Inspektoratów Weterynarii. Na potrzeby niniejszej kontroli uzyskano od tych jednostek dane o wysokości osiągniętych przez nie dochodów z tego tytułu: 127,2 tys. zł w 2019 r., 170,4 tys. zł w 2020 r. i 108,6 tys. zł w I półroczu 2021 r.

(akta kontroli str. 1012-1016)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ustalenie szacowanej wartości siedmiu zamówień publicznych lub ich części, było nierzetelne, gdyż ustalono ją w oparciu o ofertę na dany towar uzyskaną od jednego oferenta.

Ustalono, że w wymienionych niżej postępowaniach - przy szacowaniu ich wartości - oparto się jedynie na pojedynczych ofertach, pomimo że we wniosku o dokonanie zakupu wskazywano, że *Wartość zamówienia ustalono na podstawie: analizy cen rynkowych*. Dotyczyło to następujących postępowania: nr AD-O.272.6.2020 (część IV), AD-O.272.7.2020, AD-O.272.17.2020 (część II), AD-O.272.18.2020, AD-O.272.24/III/2020, AD-O.272.5/II/2021 i AD-O.272.5/IV/2021. Ponadto, w przypadku zakupu nr AD-0.272.7.2020 (szacowana wartość zamówienia wyniosła 21,9 tys. euro), działanie Inspektoratu było to niezgodne z § 3 ust. 7 zarządzenia nr 2/2014 WWLW z dnia 2 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 000 Euro w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Poznaniu. W ww. przepisie wprost wskazano, że analiza cen rynkowych polega na rozpoznaniu i przeglądzie cen uzyskanych od co najmniej dwóch wykonawców. Wyjaśniając dlaczego kalkulacji dokonano w oparciu tylko o jedną, konkretną cenę, WWLW stwierdził, że w WIW przyjęto zasadę szacowania wartości zamówienia na dostawy poprzez przeprowadzenie analizy cen rynkowych m.in. w oparciu o ceny wynikające z wcześniejszych umów lub w oparciu o zebrane pisemne oferty lub informacje od wykonawców.

(akta kontroli str. 85-86, 89-95, 642-670, 694-1008, 1023)

Najwyższa Izba Kontroli zauważyła, że określenie szacunkowej wartości zamówienia należało oprzeć na analizie cen rynkowych, jak wskazywano we wniosku o dokonanie zakupu. Powyższe powinno być dokonane w oparciu o oferty (ceny) pozyskane od co najmniej dwóch niezależnych od siebie źródeł (analiza bowiem polega na porównaniu czegoś z czymś, a w danym przypadku - jednej ceny z drugą) albo na cenach uzyskanych w poprzednich postępowaniach prowadzonych cyklicznie przez Inspektorat z uwzględnieniem np. wskaźnika inflacji. Takie działanie byłoby działaniem starannym i rzetelnym, tym bardziej, że Inspektorat - jako

³⁵ Dz.U. z 2021 r. poz. 306 j.t. (dalej: ustawa o Inspekcji Weterynaryjnej).

jednostka sektora finansów publicznych - powinien dokonywać wydatków m.in. w sposób oszczędny, co wiąże się z ograniczeniem wydatku do minimum niezbędnego do realizacji danego zakupu na odpowiednim poziomie jakościowym.

2. W WIW udokumentowanie sposobu oszacowania wartości zamówienia publicznego było nierzetelne (prowadzone w sposób niestaranny). Z załączników do dziewięciu skontrolowanych wniosków o uruchomienie procedury zamówień publicznych, mających stanowić podstawę i potwierdzenie ustalenia wartości zamówień, nie wynikały dane, istotne dla czynności szacowania wartości zamówień, tj. kto, kiedy oraz na podstawie jakich dokumentów/dowodów/czynności dokonał ustalenia tej wartości. W WIW nie uregulowano konieczności udokumentowania ww. czynności.

(akta kontroli str. 697, 738, 739, 770, 771, 801, 802, 814, 815, 899, 943, 969, 994-1003, 1009-1011)

W wyjaśnieniach, odnośnie podania powodu nieuregulowania kwestii dokumentowania sposobu ustalania wartości zamówienia publicznego, np. w formie notatki służbowej osoby/osób dokonujących takiego ustalenia, WWLW nie wskazał przyczyny braku takiej regulacji. WWLW stwierdził natomiast, że w Inspektoracie wprowadzono Regulamin udzielania zamówień publicznych zarządzeniem nr 7/2021 z 12 marca 2021 r. (poprzednio zarządzeniem nr 1/2014 z 2 stycznia 2014 r.), w którym w § 1 ust. 3 „wskazano, że w procesie udzielania zamówień publicznych uczestniczą m.in. wnioskodawcy, tj. kierownicy komórek organizacyjnych wnioskujący o uruchomienie procedury zamówienia publicznego. Wzór wniosku również został wprowadzony niniejszym zarządzeniem. W pkt 3 przedmiotowego wniosku wskazano na konieczność podania szacunkowej wartości zamówienia netto i brutto w PLN oraz wartości zamówienia netto w Euro, zgodnie z obowiązującym kursem ustalonym dla zamówień publicznych. W punkcie tym osoba wnioskująca jest zobowiązana do wskazania podstawy ustalenia wartości szacunkowej zamówienia. W WIW wprowadzono katalog zamknięty w tym zakresie. Jest to kosztorys inwestorski dla robót budowlanych oraz analiza cen rynkowych dla dostaw i usług. Analiza cen rynkowych nie oznacza, że zamawiający jest zobowiązany tylko i wyłącznie do zebrania ofert pisemnych od więcej niż jednego wykonawcy. (...) Zgodnie z Regulaminem udzielania zamówień publicznych obowiązującym w WIW osoba składająca wniosek o uruchomienie zamówienia publicznego wskazuje wartość szacunkową zamówienia i to ona składając podpis pod złożonym wnioskiem odpowiada za prawidłowość jej ustalenia”.

(akta kontroli str. 1005, 1008-1011)

Podkreślić należy, że NIK nie wnosi uwag do rodzaju kwot podawanych we wniosku o uruchomienie procedury zamówień publicznych (netto i brutto w PLN oraz netto w Euro), czy do konieczności złożenia na wniosku podpisu przez osobę odpowiadającą służbowo za prawidłowość ich ustalenia. NIK nie kwestionuje także, iż zamawiający może zebrać oferty w formie ustnej od więcej niż jednego wykonawcy. Ocena NIK dotyczy natomiast nierzetelnego (niestarannego) udokumentowania oszacowania wartości dziewięciu zamówień publicznych lub ich części poddanych kontroli oraz nieuregulowania w WIW - w ramach systemu kontroli zarządczej - konieczności takiego udokumentowania (np. w postaci notatki służbowej), co jest szczególnie istotne na przykład w przypadku przeprowadzania rozeznania cen w formie ustnej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu:

- Wnioski
- 1) rzetelnego szacowania wartości zamówień, np. poprzez oparcie się na cenach rynkowych pozyskanych z nie mniej niż dwóch źródeł,
 - 2) staranne dokumentowanie sposobu szacowania wartości zamówienia publicznego, w szczególności poprzez wskazanie osoby dokonującej tego szacowania, daty oraz dokumentów będących podstawą szacowania.
- Uwagi
- Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 28 września 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
/-/
Ewa Kruszyńska
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
/-/
z up. Tomasz Nowiński
p.o. Wicedyrektora

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał p.o. Wicedyrektor Delegatury NIK w Poznaniu Tomasz Nowiński.

.....
Podpis